

DREPTUL

LEGISLAȚIUNE. — DOCTRINA. — JURISPRUDENȚĂ. — ECONOMIE POLITICA

DIRECTOR: C. G. DISSESCU

PRIM-REDACTOR: V. ATHANASOVICI

Redactori: PAUL NEGULESCU, DEMETRU NEGULESCU, ALEX. CERBAN, GEORGE MEITANI, G. G. DANIELOPOLU,
G. C. CRISTESCU, SILIU RĂDULESCU

REVISTA APARE
JOIA ȘI DUMINECĂ

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: STRADELA SF. SPIRIDON, 3
TELEFON 41/57

REDACTOR-ADMINISTRATOR
B. P. RĂDULESCU

ABONAMENTELE

se fac pe an și pe jumătate de an
la 1 Ianuarie și 1 Iulie

Dela 1 Iulie până la 1 Sept. revista nu apare

GR. G. PĂUCESCU
FONDATOR-PROPRIETAR

Un număr: 50 bani

Un număr vechiu 1 leu

COSTUL ABONAMENTULUI

Pe an, 40 lei; pe jumătate an, 20 lei
Studentii plătesc pe jumătate

Pentru străinătate se adaugă timbrul postal

SUMAR:

Critica daunelor morale în dreptul civil, de P. Vasilescu.

JURISPRUDENȚA ROMÂNĂ. — *Inalta Curte de casațiune și justiție, secțiunea I: Ministerul domeniilor cu Pr. I. Bașnuța.*

Curtea de apel din Iași, secțiunea II: Căpitan Gh. Corjescu cu Ministerele de interne și război.

Judecătoria ocolului rural Ologi (Teleorman): Gh. Vătuțescu cu Ion M. Florea Nățărașu.

JURISPRUDENȚA STRĂINĂ. — *Tribunalul civil al celor Două-Punți (Zweibrücken). — Observație de d-l D. Alexandresco.*

Buletinul publicațiilor judiciare.

CRITICA DAUNETOR MORALE ÎN DREPTUL CIVIL

Observația, pe care o facem în acest articol, ne-a inspirat-o marele jurisconsult german Ihering. Punem în discuție ideea acestui prinț al gândirei, de oarece credem că ea se aplică perfect și în dreptul nostru de astăzi. Și convingerea ne-a făcut-o experiența vieții noastre profesionale.

Intrând în dezvoltarea subiectului, cea mai elementară analiză logică a unui proces ne face să distingem două situațiuni: obiectul și părțile din litigiu. Obiectul reprezintă partea materială, persoanele, partea morală. În justiție se observă, că se dă satisfacție mai mult părții materiale, iar partea morală a procesului se neglijează. Astfel, de pildă, vând un lucru printr'un contract perfect, nu voesc însă a executa contractul, fiind dat în judecată, sunt obligat să predau lucrul și atâta tot. Mă angajez să îndeplinesc o obligație, îmi calc angajamentul, sunt obligat să repar numai prejudiciul apreciabil în bani. Despre neplăcerile pe care le are împriecinatul, despre atingerea sa morală nu se pomeneste nimic. Această situație este nedreaptă, ea favorizează partea de rea credință în proces și

pune tot riscul în sarcina împriecinatului corect. În adevăr, în cazul cel mai rău, ce pierde pârâțul fără scrupul, când adversarul triumfă în cauza ce susține? Nimic. El restituie ceea ce nu-i aparține. Iar reclamantul pierde totdeauna, obținând ceea ce avea înainte, mai puțin cheltuelile, timpul pierdut, neplăcerile de ordin moral.

Care este pricina acestei anormalități în justiție? Curentul materialist din viață se resimte și aici. Științele naturei, până astăzi, au luat înainte celor morale, fenomenele lumii externe fiind mai simple, mai fixe, de vârstă mai înaintată. Mai adăogăm, că științele exacte ating mai puțin obiceiurile decât științele morale, precum de asemenea și doza de animalitate, de egoism al persoanei umane și vom avea explicația punctului de întrebare. Dar materialismul lipsit de răza mângăitoare a moralei este brutal, revoltă sufletul omului curat.

Constatarea de mai sus face să se nască o a doua întrebare, tot atât de firească: totdeauna lucrurile au fost așa? A fost un timp, când sentimentul dreptului era sănătos, a existat un popor, care, însuflețit de acest sentiment, a tras o brazdă adâncă, nepieritoare în ogorul civilizației umane. Este vorba de poporul roman, sub republică. Romanii priveau chiar afacerile civile nu numai din punct de vedere material, dar și sufletesc. Luând de călăuză pe Ihering, în acest studiu, vom da ca pildă din strălucita sa operă următoarele spețe: figurez într'un proces, în care vinovăția mea, deși evidentă, totuș o tăgăduesc, sau distrug lucrurile altuia; ei bine, în aceste cazuri sunt obligat să plătesc dublu. Dețin un lucru cu rea credință, culegându-i roadele, dacă mi se intentează proces în

revendicare, sunt obligat să restituie lucrul, plus îndoitul folosinței. Revendic un lucru cu rea credință, dacă pierde procesul, plătește valoarea lucrului îndoit. Chem în judecată pe *Secundus* pentru o sumă de bani, dacă suma pretinsă este mai mare decât dreptul meu, pierde suma datorită. Vom zice: dar de ce atâta asprime? Pentru că scopul justiției eră să amendeze împricinații de rea credință, dând și celorlalți un exemplu, iar acela, căruia i se dădea dreptate, să fie satisfăcut atât din punct de vedere obiectiv, cât și subiectiv. Pe ce se sprijinește justiția romană, când dădea aceste hotărâri? Pe considerația, că împricinații de rea credință ating nu numai interesul particular, dar sfidează pe judecător, lovește în autoritatea legii. Deci, aproape în orice afacere interesul particular eră legat de cel public, civilul de penal. Ni se va obiecta: această stare înseamnă retrogradare, civilizația, cu cât înaintează, diferențiază lucrurile, civilul trebuie deosebit de penal. Răspundem: de ce să fie deosebire, când în civil se constată rea credință? O dovadă, că legiuitorul nostru modern s'a convins de această idee, este art. 93 din legea judecătoriilor de ocoale.

Observând vițiile justiției noastre, poate să ni se spună: împricinații prejudiciați are drept la daune-interese. Este exact. Are acest drept. Ne lovim însă de dovezile riguroase, ce se cer. Sub pretext de garanție a justițiabililor, pentru a nu da prea multă libertate de apreciere magistratului, trebuie să dovedești până la centimă prejudiciul. Trebuie făcută această dovadă minuțioasă pentru temeiul, pe care legea îl cere magistratului, în aprecierea prejudiciului. Fără această motivare, hotărârea este casabilă. Excesul acesta de dovadă se cere atât în daunele contractuale, cât și în cele delictuale. Și ce daune poate să se acorde? În daunele compensatorii se are în vedere paguba reală ce a suferit cineva și câștigul de care a fost lipsit. Și după o dovadă atât de grea se mai fac distincții: daunele intrinseci și extrinseci se acordă după buna sau reaua credință a părâtului. Și încă firul nedreptății nu s'a isprăvit: în daunele moratorii, născute din întârzierea plății unor sume de bani, cineva nu poate cere decât dobânda legală. Se reține de pildă cuiva, cu vădită rea credință, o garanție depusă, care este singurul său capital, singurul său mijloc de traiu, nu poate cere decât 5 sau 6% procente, după natura afacerii. Ceva mai mult, dacă garanția este în efecte, părâtul poate să se opună la daune, pe motiv că efectele au cupoane producătoare de procente. Dar unde nedreptatea atinge culmea, este atunci când daunele nu pot fi apreciable în bani, când ele sunt de ordin moral. Lăsăm la o parte

opinia unor autori, cari sunt contra daunelor în această materie și venim la dovada daunelor morale. Vom lua ca pildă spețe alese tot de Ihering, ele fiind tipice, și ne vom convinge, că nu se pot dovedi după norma dovezilor cerută de lege. *Primus* închiriaza, de pildă, o casă și, înainte de a intra în folosința ei, proprietarul o închiriaza lui *Secundus*. Din această pricină, *Primus* este silit să locuiască într'o casă neigienică, până găsește alta mai bună. Apreciați riguros în bani chinul suferit de *Primus*, sănătatea sa sdruncinată. Mă duc într'un oraș străin. Pe drum, închiriez telegrafic la un hotel o cameră. Până a sosi eu, hotelierul o dă altuia. Negăsind cameră, rămân toată noaptea pe stradă. Apreciați în bani o noapte de oboseală. Un director de institut particular, angajază un profesor de limba germană. În timpul anului, profesorul îl părăsește, fără nici un motiv, și nu mai poate găsi altul, până la sfârșitul anului. Apreciați în bani lipsa de cultură a elevilor. Iată atâtea spețe condamnate să rămână fără satisfacție în justiție.

Și acum concluzia. Se pare că legiuitorul modern a arătat atâta sollicitudine pârâților de rea credință, câtă indiferență a arătat reclamanților corecți. Sau această situație nu este operă nici de civilizație, nici de umanitate. Căci este mai uman și mai civilizată să fii scrupulos față de un pârât incorect, decât slab față de interesele unui reclamant păgubit.

P. VASILESCU
Avocat, profesor

JURISPRUDENȚA ROMÂNĂ

INALTA CURTE DE CASAȚIUNE ȘI JUSTIȚIE
SECTIUNEA I.

Audiența dela 23 Iunie 1915

Președinta d-lui C. R. Manolescu, președinte

Ministerul domeniilor cu Pr. I. Bașnuță

APEL. — LEGE CARE REGULEAZĂ DREPTUL ȘI TERMENUL DE APEL. — DREPT CÂȘTIGAT. — ART. 43 L. JUD. DE OCOALE DIN 1894.

Dreptul de apel în contra unei hotărâri judecătorești, nefiind o simplă chestiune de procedură și luând naștere în momentul pronunțării acelei hotărâri, legea după care trebuie a se regulă și termenile a căror expirare atrag decăderea din dreptul de apel, care constituie un drept dobândit, este legea în vigoare în momentul pronunțării hotărârii atacată cu apel, iar nu aceea care, în urma pronunțării hotărârii, a putut să schimbe data de când începe să curgă termenul de apel.

No. 423. — Casată, în urma recursului făcut de Mi

nisterul de domenii, sentința tribunalului Putna, secția I, cu No. 261 din 1914, în proces cu Pr. I. Bașnuță.

S'au ascultat: citirea raportului făcut în cauză de d-l consilier D. Flăorescu; d-l avocat Gh. Netter, pentru recurent, în desvoltarea motivului de casare; d-l avocat Dragomirescu, pentru intimat, în combateri.

Curtea, delibărând,

Asupra motivului de casare invocat:

«Tribunalul Putna, secția I, comite un exces de putere și violează art. 43 din legea judecătorilor de pace din 1894, care eră în vigoare la data pronunțării hotărârii apelate, căci dreptul de apel contra unei hotărâri se naște în momentul pronunțării hotărârii, și nu se regulează după legea în vigoare în momentul facerii apelului, ci după aceea în vigoare la data dării hotărârii».

Având în vedere că, prin sentința supusă recursului, tribunalul a respins ca tartiv apelul făcut de Stat, aplicând art. 92 din legea judecătorilor de ocoale din 1896, care eră în vigoare la data facerii apelului, iar nu art. 43 din legea judecătorilor de ocoale din 1894, care eră în vigoare în momentul pronunțării cărții de judecată apelată;

Considerând că, dreptul de apel în contra unei hotărâri nefiind o simplă chestiune de procedură și luând naștere în momentul pronunțării acelei hotărâri, legea după care trebuie să se reguleze acel drept și termenile a căror expirare atrag decăderea din dreptul de apel care constituie un drept dobândit, este legea care există în momentul pronunțării hotărârii atacată cu apel, iar nu aceea care, în urma pronunțării hotărârii, a putut să schimbe data de când începe să curgă termenul de apel;

Considerând că, în speță, în momentul pronunțării cărții de judecată No. 510 din 28 August 1895, atacată cu apel, eră în vigoare legea judecătorilor de ocoale din 1894, care, prin art. 43, prevedea că termenul de apel de o lună de zile, în materie civilă, curge dela comunicare, chiar și în caz când cartea de judecată a fost pronunțată contradictor, cum este cazul în speță;

Că, tribunalul, aplicând art. 92 din legea judecătorilor de ocoale din 1896, care eră în vigoare la 1900, când s'a făcut apelul, și care schimbă termenul de apel pentru cărțile de judecată date contradictor, făcându-l să curgă dela pronunțare, și respingând apelul ca tartiv, deși cartea de judecată nu fusese comunicată, a comis exces de putere și a violat art. 43 citat mai sus;

Că, prin urmare, motivul de casare fiind întemeiat, sentința cată să fie casată.

Pentru aceste motive, casează.

CURTEA DE APEL DIN IAȘI

SECȚIUNEA II

Audiența dela 7 Martie 1915

Președința d-lui C. N. Busdugan, consilier

Căpitan Gh. Corjescu cu Ministerele de interne și război

JANDARMERIA RURALĂ.—OFIȚERI.—LIMITĂ DE VÂRSTĂ.—ART. 41 L. JAND. RURALE.

Ofițerii din jandarmeria rurală, având fixată o altă limită de vârstă decât cea prevăzută pentru ofițerii din armata activă, rezultă că limita de vârstă la care căpitanii de jandarmi urmează a fi trecuți în rezervă din oficiu, nu este aceea de 50 de ani, prevăzută de legea poziției ofițerilor, ci aceea de 56 ani, prevăzută de legea jandarmeriei rurale, iar art. 41 din această lege are a fi înțeles în sensul că, până la vârsta de 56 ani, ofițerii de jandarmerie au dreptul să fie menținuți în activitate de serviciu și nu pot fi scoși din oficiu decât dacă nu mai sunt în condițiune, iar dela 56 ani în sus, nu pot fi menținuți decât printr'un decret special, care să constate că sunt încă în condițiune, și care odată dat, face să nască pentru ofițer un drept de a fi menținut până la 58 de ani.

Curtea,

Asupra acțiunii intentată de căpitanul Gheorghe Corjescu, prin petiția adresată acestei Curți și înregistrată sub No. 5178 din 15 Decembrie 1914, în contra Ministerelor de interne și de război, pentru a fi obligate să-i plătească, cu titlul de daune, suma de 80.000 lei;

Având în vedere că reclamantul își întemeiază acțiunea, pe faptul că ar fi fost trecut, din oficiu, în poziție de rezervă, cu șase ani înainte de a fi atins limita de vârstă, fixată de legea pentru organizarea jandarmeriei rurale, din anul 1908;

Având în vedere că, prin Inaltul Decret Regal No. 1304 din 1914 (publicat în *Monitorul Oficial* No. 2 din 15 Aprilie 1914) și, după propunerea făcută de către Ministerul de război, prin raportul No. 17135 din 20 Martie 1914, căpitanul Gheorghe Corjescu, din corpul jandarmeriei rurale, a fost trecut, pe ziua de 1 Aprilie 1914, din oficiu, în poziție de rezervă, pentru că a îndeplinit limita de vârstă, prevăzută de art. 18 din legea poziției ofițerilor;

Având în vedere că, după acest text de lege, ofițerii inferiori se trec în rezervă, din oficiu, la vârstă de 50 ani;

Având în vedere că, căpitanul Gh. Corjescu susține că lui nu-i sunt aplicabile dispozițiunile art. 18 din

legea poziției ofițerilor, ci acelea ale art. 41 din legea jandarmeriei rurale, după care: «Ofițerii de jandarmi pot fi ținuți în activitate de serviciu, până la următoarele limite de etate: căpitani și sublocotenenți 56 ani»; că, el, împlinind etatea de 56 ani tocmai în anul 1920, în mod abuziv și ilegal a fost pus în retragere în anul 1914;

Având în vedere că, reprezentantul Ministerului de interne, Ministerul de război lipsind din instanță, recunoscând exactitatea faptelor petrecute, susține că dispozițiunile art. 41 din legea jandarmeriei, cuprind o simplă facultate pentru Minister, care este în drept să treacă în rezervă, din oficiu, pe căpitani de jandarmi, la vârsta de 50 ani, prevăzută de art. 18 din legea poziției ofițerilor, iar, dacă crede că este în interesul serviciului, poate — după cum se rostește textul, — adică are facultatea, să-i menție în activitate de serviciu și peste această vârstă, până la limita de 56 ani, prevăzută de legea jandarmeriei;

Că, prin urmare, chestiunea dedusă în judecata Curței, și dela care depinde soluțiunea procesului, este de a se ști, dacă limita de vârstă la care căpitani de jandarmi urmează a fi trecuți în rezervă, din oficiu, este aceea de 50 ani, prevăzută de legea poziției ofițerilor, sau aceea de 56 ani, prevăzută de legea jandarmeriei rurale;

Considerând că, în anul 1908, când s'a modificat ultima oară legea jandarmeriei rurale, legiuitorul, în scopul arătat în expunerea de motive ce însoțește proiectul de lege modificator, «de a da instituțiunei o întocmire mai proprie și o mai mare dezvoltare, așa cum interesul siguranței publice o reclamă», a hotărât, ca jandarmeria rurală să devie, în întregimea ei, parte integrantă din armata activă, care-i va procură în mod direct și periodic contingentul care o compune; că, în ce privește corpul ofițeresc, cu un rol atât de hotărât în formarea și conducerea trupei, pentru a recruta ofițeri destoinici, sub conducerea cărora jandarmeria să poată îndeplini cu succes misiunea însemnată ce-i este încredințată și să realizeze toate speranțele ce se puneau într'înșea, legea a stabilit că ofițerii nu mai pot fi luați decât din armata activă și numai din cei mai bine notați, și că, după un an dela numire, trecerea în jandarmerie rămâne definitivă și irevocabilă, astfel că ofițerul nu mai poate, în nici un caz și pentru nici un motiv, fi retrecut în armata activă;

Considerând că, trecerea, în aceste condițiuni, în

jandarmerie, unde perspectivele de înaintare sunt mult mai reduse, decât în armata activă, constituie un adevărat sacrificiu din partea ofițerilor activi; că, legiuitorul, dându-și seama de aceasta, pentru a remedia răul, pe cât eră cu putință, și în scopul de a atrage pe ofițerii activi merițoși spre cariera jandarmeriei, a căutat să le creeze avantajii, și anume, după cum arată expunerea de motive: «li s'a asigurat pe deplin stabilitatea, s'a mărit limita vârstei de retragere, și li s'a conferit și însemnate avantajii materiale, prin sporirea lefurilor și prin înființarea a două gradații», etc.;

Considerând că, cu ocazia discuțiunei proiectului de lege din 1908, în adunarea deputaților, la art. 11, d-l deputat N. Cincu, a opinat, că s'a ridicat preă mult limita de vârstă, și că e prea mult a se ține în jandarmerie ofițerii inferiori până la 56 ani, și eventual până la 58 ani, când în armata activă ei nu pot stă decât până la 47 ani, (cât eră pe atunci limita de vârstă din legea poziției ofițerilor, legea modificătoare dela 1913 a ridicat-o la 50 ani). La această obiecțiune, d-l I. I. C. Brătianu, ministrul de interne și propuitorul legii, a răspuns că este de părere să se mențină limita de vârstă fixată prin proiect, pentru că postul de căpitan de jandarmi nu cere sforțări fizice așa de intense, ca unui militar în timp de campanie, în vederea căruia a fost prevăzută limita de vârstă pentru militari, ci sunt comandanți militari, cari nu fac decât să menție disciplina și să inspecteze trupa;

Că, din toate acestea rezultă, în chip neîndoelnic, că legiuitorul a înțeles să fixeze pentru ofițerii din jandarmeria rurală, o altă limită de vârstă decât pentru ceilalți ofițeri;

Considerând că, din întrebuintarea cuvintelor: «pot fi ținuti în activitate», nu se poate deduce, după cum face reprezentantul Ministerului de interne, că n'ar fi fost în intențiunea legiuitorului să creeze un drept în favoarea ofițerului, ci numai să acorde Ministerului facultatea de a menține pe ofițer în activitate, dacă va crede că interesul serviciului reclamă aceasta, chiar peste limita de vârstă, fixată de legea poziției ofițerilor;

Având în vedere, că toate considerațiunile ce am expus până aci, se opun la o asemenea interpretare, dar chiar abstracție făcând de ele, totuș nu este cu putință să se dea dispozițiunilor art. 41 interpretarea susținută de Minister, fiindcă legea vorbește de limita de etate»; or, dispozițiunile legislative cari fixează limita de vârstă pentru funcționari, sunt totdeauna și în mod

exclusiv, luate în favoarea funcționarului, ele au de scop să-l pue la adăpostul bunului plac și arbitrarului ministrului, asigurându-i menținerea în serviciu până la limita fixată de lege, exceptându-se bine înțeles, cazul când s'ar ivi, mai înainte, cauze cari să-l facă neapt de a mai continuă serviciul;

Că, a interpretă art. 41 în sensul Ministerului, este a se lăsa bunului plac al ministrului, să dispue de poziția ofițerului, ceea ce ar fi cu totul contrar intenției legiuitorului, al cărui scop a fost, după cum am arătat, de a asigura ofițerilor de jandarmi, pe lângă alte avantajii, și stabilitatea;

Considerând că, dacă legiuitorul ar fi voit să lase o simplă facultate ministrului, ar fi zis de sigur «ministrul poate», iar nu «ofițerii pot fi ținuți», cuvinte care, prin înțelesul lor gramatical, nu fac decât să învedereze posibilitatea ce a fost creată de legiuitor, pentru ofițerii de jandarmerie, și care nu există mai înainte, de a rămâne în activitate de serviciu, chiar peste limita de vârstă fixată de legea poziției ofițerilor;

Considerând că, interpretarea Ministerului nu poate fi primită, nici din cauză că partea finală a articolului 41 este astfel concepută: «La împlinirea limitei de etate, căpitanii și locotenenții au dreptul, dacă sunt în condițiuni, a fi menținuți încă doi ani prin decret special»; or, ar fi o adevărată anomalie, ca ținerea în activitate, care până la vârsta de 56 ani nu este în drept pentru ofițer, să fie un drept pentru el dela 56 ani în sus, pe când, în interpretarea ce credem că e cea justă, această dispozițiune concordă perfect cu aceea din partea întâi, articolul în întregime având a fi înțeles în sensul că, până la vârsta de 56 ani, ofițerii de jandarmerie au dreptul să fie menținuți în activitate de serviciu și nu pot fi scoși din oficiu, decât dacă nu mai sunt în condițiune, printr'un decret special, iar dela 56 ani în sus, nu pot fi menținuți, decât printr'un decret special, care să constate că sunt încă în condițiune, dar care, odată dat, face să nască un drept pentru ofițer, de a fi menținut până la 58 ani;

Considerând că, o dovadă că chiar Ministerul de interne a înțeles că ținerea în activitate până la limita vârstei prevăzută de art. 41, constituie un drept pentru ofițerul de jandarmi care nu poate fi trecut în rezervă din oficiu, mai înainte de această dată, decât dacă el o cere, astfel cum arată și art. 75 din regulamentul legii jandarmeriei, este că Ministerul, profitând de cererea căpitanului Gh. Corjescu, făcută prin raportul

No. 3 din 1 Februarie 1914, către inspectorul jandarmeriei, de a i se eliberă un certificat constatător de anii serviți, și interpretând această cerere în sensul că căpitanul Corjescu voește să-și reguleze drepturile la pensie, cu ordinul No. 25016 din 7 Martie 1914, îi face cunoscut că: «în referire la raportul No. 3 din 1 Februarie 1914», a intervenit la Ministerul de război pentru trecerea sa în rezervă. Prin menționatul raport însă, căpitanul Corjescu, numai trecerea sa în rezervă n'o cerea, și este cu neputință, oricâtă osteneală și-ar da cineva să-i dea înțelesul acesta. Căpitanul Corjescu s'a grăbit să răspundă, prin raportul No. 5 din 1914, arătând că s'a interpretat greșit cererea sa, Ministerul însă, a persistat în intervenția făcută, dar, dându-și probabil seamă de ilegalitatea ce s'a comis, caută s'o acopere astăzi, și de aceea, în răspunsurile date la interogatorul propus, arată, în contra celor ce rezultă din acte, că căpitanul Corjescu a fost trecut în rezervă nu numai pentru atingerea limitei de vârstă, dar și pe baza aprecierilor, că numai îndeplinește condițiunile de aptitudine reclamate de serviciu, totuș, în decretul de punere în retragere se arată ca singur motiv al măsurii luate, atingerea limitei de vârstă prevăzută de legea poziției ofițerilor;

Că, prin urmare, rezumând cele ce preced, art. 41, din legea jandarmeriei, fixează, pentru ofițerii de jandarmi, alte limite de vârstă decât pentru ceilalți ofițeri, și anume, pentru căpitani, vârstă de 56 ani, până la împlinirea căreia nu pot fi trecuți în rezervă, decât sau prin voința lor, sau dacă nu mai sunt în condițiune;

Că, așa fiind și de oarece, în specie, căpitanul Corjescu a fost trecut în rezervă din oficiu, cu toate că nu avea decât 50 ani, și fără să se fi ivit vre-o cauză de neaptitudine, pe baza unor dispozițiuni din legea poziției ofițerilor, cari nu-i erau aplicabile, decretul de punere în retragere este ilegal și deci acțiunea de față, în principiu, este admisibilă;

Având în vedere că, deși este constant că Ministerul de interne a intervenit la cel de război pentru punerea căpitanului Corjescu în retragere, totuș, ceea ce a provocat și determinat în mod direct și imediat decretul în chestiune, a fost, nu această intervențiune, ci raportul ministrului de război, care contrasemnează decretul, care eră singur în drept să aprecieze dacă căpitanul Corjescu a atins sau nu limita de vârstă și deci, să facă sau să nu facă raport în consecință, așa că Ministerul de război singur are a răspunde de ile-

galitatea decretului și ca urmare, de daunele suferite de căpitanul Corjescu, iar Ministerul de interne cată a fi apărat de orice pretențiune:

Considerând că, în ce privește cuantumul daunelor, că Curtea, ținând seamă că căpitanul Corjescu avea dreptul să fie ținut încă șase ani în activitate de serviciu; că, prin punerea sa în retragere, a fost lipsit pe tot acest timp, de diferența între solda ce i se cuvenea și pensiunea la care are dreptul după lege; că a fost lipsit și de celelalte avantagii materiale ale activității, cum, de pildă, indemnizația de locuință și de ordonanță, gradație, etc.; că, s'a făcut să înceteze perspectiva ce avea de a fi înaintat în grad, și prin aceasta de a-și îmbunătăți situația prin mărirea soldei și a limitei de vârstă; ținând seama și de dauna morală ce a suferit prin aceea că și-a văzut sfârșită cariera și a fost trecut la pensie, la o vârstă când eră încă în drept să aibă satisfacțiunea de a se ști folositor țării, prin munca ce depunea, și să se bucure de toate avantajele morale ce decurgeau în mod firesc din situațiunea ce ocupă în activitate, etc. și, apreciind, le fixează la suma de lei 18.000;

Văzând și cererea de cheltueli de judecată.

Pentru aceste motive, redactate de d-l consilier Eug. Bonachi, admite, în parte, acțiunea.

Semnați: C. N. Busdugan, I. Teodorescu, Vesp. Erbieeanu,
Eug. M. Bonachi.

JUDECĂTORIA OCOLULUI RURAL OLOGI

Județul Teleorman

Audiența dela 29 Septembrie 1915

Judecător: Stancu Popescu

Gh. Vățulescu cu Ion M. Florea Nătărău

IMOBIL DOTAL.—ACȚIUNI PETITORII.—ACȚIUNI POSESORII.—EXERCITIUL.—ART. 1242 C. CIV.

Dreptul de a porni acțiunile petitorii și în genere acele cari tind la conservarea nudei proprietăți a unui imobil dotal, a cărui proprietate este rezervată femeii, aparține soției; iar acela care tinde la uzufructul unor asemenea bunuri, adică acțiunile posesorii, aparține soțului.

Judecata,

Asupra incidentului de neregularitatea acțiunii invocată din oficiu:

Având în vedere că, prin acțiunea de față, reclamantul, în calitate de soț, revendică dela pârâțul Ion Marin Florea Nătărău, un teren arabil, în suprafață de două hectare, ce i-a fost constituit ca dotă, prin

actul autentic de judecătoria T.-Măgurele, la No. 228 din 30 Octombrie 1904, transcris de tribunalul Teleorman la No. 1162 din 1904, la trecerea sa în căsătorie cu Paraschiva Ioan Gănescu;

Considerând că, deși, după art. 1242 c. civ., numai bărbatul are administrarea averii dotale în timpul căsătoriei și el singur are dreptul de a urmări pe debitorii și deținătorii averii dotale, de a luă fructele și dobânzile și de a primi capitalurile, urmează a se ști însă dacă, din termenii generici, în care s'a redactat acest articol, cum și art. 1549 corespunzător din c. civ. fr., trebuie a se înțelege că soțul are dreptul de a exercita acțiunile posesorii și petitorii deopotrivă; or, acest drept al lui se referă numai la exercițiul acțiunilor posesorii, rămânând ca cele petitorii și în genere acelea, cari tind la menținerea dreptului de nudă proprietate, trebuie să se exercite de femei, cu autorizația soțului, atunci, când, prin actul dotal, nuda proprietate a fost rezervată femeii;

Considerând că, deși în doctrină, răspunsul la această chestiune a oscilat și sunt autori (Planiol, vol. III, pag 255, ed. IV), cari nu mai discută acest articol, susținând că acțiunea bărbatului contra deținătorilor bunurilor dotale îi conferă acestuia și exercițiul acțiunilor imobiliare petitorii, totuș ne permitem a crede, că această interpretare, atât după înțelesul literar al ziselor texte de lege, cât și din armonia în care trebuie să fie acest articol cu cele ce-i urmează și din care vom vedea că rezultă că bărbatul are numai exercițiul acțiunilor posesorii, iar cele petitorii sunt rezervate soției, care și-a conservat prin actul dotal nuda proprietate a bunurilor imobiliare, este o interpretare cu totul inconsecventă.

În adevăr, din primul alineat al art. 1242 c. civ., se vede că bărbatul are administrațiunea averii dotale în timpul căsătoriei; or, administrațiunea implică în sine numai ideea de uzufruct și, ca urmare logică, dreptul de a-l menține prin exercițiul acțiunilor posesorii. S'ar părea însă, din primele cuvinte ale alineatului al doilea din acelaș articol, care spune că soțul are dreptul de a urmări pe debitorii și deținătorii averii dotale, că legiuitorul a dat soțului plenitudinea exercițiului tuturor acțiunilor: posesorii și petitorii, contra deținătorilor bunurilor dotale; totuș cuvintele cari urmează aceloră: «de a luă fructele și dobânzile și de a primi capitalurile», ne fac să credem că și acest al doilea alineat are în vedere tot dreptul de uzufruct și de menținerea lui prin exercițiul acțiunilor posesorii,

căci altfel eră inutil să se mai adaoge aceste din urmă cuvinte.

Dealtfel, ce sens ar mai aveà explicațiunea dată de art. 1243 c. civ., că bărbatul este supus, în privința averii dotale, la toate obligațiunile unui *uzufructuar*, și mai ales distincțiunile făcute prin art. 1245 și 1246, care determină cazurile, în care bărbatul este numai uzufructuar, dar soția își conservă nuda proprietate asupra bunurilor dotale, că prețuirea lucrurilor mobile echivalează cu o vânzare și soțul devine proprietarul lor — fără derogățiune contrară — iar prețuirea nemiscătorilor nu strămută proprietatea lor la bărbat, dacă nu este declarație expresă pentru aceasta (în speță, tocmai din potrivă, se accentuiază că prețuirea nu face vânzare); că, prin urmare, pentru imobilele dotale, soțul este numai un simplu uzufructuar și care are deci numai exercițiul acțiunilor ce tind la menținerea lui: acțiunile posesorii, de unde concluzia că soția, care își conservă nuda proprietate asupra imobilelor dotale, singură trebuie să aibă și dreptul de a și-o apăra contra uzurpatorilor, prin exercițiul acțiunilor petitorii.

Considerând că, a se da drept soțului ca singur să exercite și acțiunile cari tind la conservarea nudei proprietăți asupra bunurilor imobiliare dotale, înseamnă a i se acordă acestuia și dreptul de a dispune de ele, de a le înstrăina, concluzie pe care, firește, nu a vizat-o legiuitorul, prevăzând regimul dotal; o asemenea interpretare echivalează cu un transfert tacit al proprietății bunurilor dotale în mâna soțului, căci exercițiul unei acțiuni implică și facerea unei transacțiuni exprese, sau deghezate, sub forma unei apărări slabe înaintea justiției, ceea ce ar pericleta cu desăvârșire scopul constituirilor, care este exclusiv de a surveni sarcinilor căsătoriei.

Este deci inexplicabil sistemul imbrățișat de cea mai mare parte din instanțele noastre judecătorești, care admit părerea contrară, și dacă însăș suprema noastră Curte s'a rostit de câteva ori în acelaș sens, a făcut-o, presupunem, din pricina redactării curioase și echivoce a art. 1242 c. civ., care, în prima parte a alin. II, declară ritos și categoric că numai bărbatul are dreptul de a urmări pe debitorii și pe deținătorii averii dotale, exprimându-se adică în mod generic, deși cuvintele ce urmează acestora sunt puse, par'că, înadins spre a arată că nu e vorba de acțiunile petitorii, ci numai de cele posesorii. Teama că interpretarea unui text așa de categoric și imperativ numai însem-

nează interpretare, ci legiferare și că imixtiunea și conflictul celor două mari puteri, din stat, judecătorească și legiuitoare, este iminent, a avut drept rezultată o interpretare cu totul contrară scopului urmărit de legiuitor prin regimul dotal.

Considerând că, deși Inalta Curte s'a rostit că bărbatul are dreptul, fără concursul femeii, să intenteze acțiunile petitorii privitoare la imobilele dotale și, în consecință, să răspundă la ele și să se apere în contra unor asemenea acțiuni (Cas. I, 366 din 16 Sept. 1905, B. p. 1014), singură abandonează acest principiu, când este vorba de contestația, pe care ar face-o femeea, în caz de urmărire silită a averii sale dotale, motivând că o asemenea contestațiune nu este o acțiune dotală propriu zisă, ci o acțiune de conservare, pe care o exercită femeea (Cas. II, 254 din 13 Nov. 1900, B. p. 1367 și Cas. II, 175 din 5 Sept. 1900, B. p. 1046). Dar oare acțiunea pe care ține a o exercită soțul, în loc de soție, pentru revendicarea unui imobil dotal, nu are tot acelaș rol conservativ?

Conchizând, așa dar, că dreptul bărbatului de a porni sau răspunde la o acțiune imobiliară dotală, se referă numai la uzufructul acelu imobil pe timpul duratei căsătoriei, iar nu și la nuda proprietate; prin urmare, acțiunea prin care se pune în discuțiune dreptul de proprietate al imobilului dotal, este rău formulată numai de soț, când nu se pune în cauză și femeea (C. Galați, II, 62 din 1897, *Dreptul* No. 40 din 1897, cu toată părerea contrară a C. Iași, II, 145 din 1900, *Cr. judiciar* No. 17 din 1901. (Tot de prima părere, D. Alexandresco, p. 783, tom. I, ed. II ¹).

Că, prin urmare, acțiunea de față fiind pornită de soț, în loc de femeie, este neregulată și urmează a se respinge ca atare.

Pentru aceste motive, respinge ca neregulată acțiunea, etc.

Judecător, Stancu Popescu.

1) Din cauza epuizării volumului VIII al marelui nostru jurisconsult, singurul volum care-mi lipsește, am regretul că nu am putut studia *in extenso* părerea anunțată în vol. I, și pe care am îmbrățișat-o cu toată convingerea.

JURISPRUDENȚA STRĂINĂ

TRIBUNALUL CIVIL AL CELOR DOUĂ-PUNȚI
(Zweibrücken)

— 15 Ianuarie 1914 —

VÂNZARE. — RESPONSABILITATE PENTRU VICIILE LUCRULUI VÂNDUT. — CONVENȚIE CONTRARĂ. — DOL. — ART. 476 C. GERMAN.

Părțile pot, după art. 476 din codul german,

să desființeze sau să restrângă responsabilitatea vânzătorului pentru viciile lucrului vândut. O asemenea convenție numai atunci este nulă, când viciile lucrului au fost ascunse prin dolul vânzătorului.

Aceeaș soluție este admisă și în codul francez, în baza principiilor generale.

Observație.—Vânzătorul răspunde de viciile grave și ascunse ale lucrului vândut, atunci când aceste vicii au existat în momentul vânzării (art. 1352 urm. C. civ.).

Decâteori lucrul vândut are un viciu ascuns, vânzătorul este responsabil, chiar dacă este de bună credință, adică dacă n'a cunoscut existența viciului, care face lucrul cumpărat netrebnic la destinația sa, afară numai dacă el a convenit cu cumpărătorul ca să nu răspundă de viciile lucrului vândut (art. 1354 C. civ.).

Obligația de garanție poate deci fi restrânsă sau desființată cu totul. Aceasta lasă însă a se presupune că vânzătorul este de bună credință, căci dacă el este de rea credință sau a întrebuițat dol pentru a ascunde viciul, nu se mai poate pune la adăpostul convenției părților.

Această soluție, pe care art. 476 din codul german și art. 244 al Codului federal al obligațiilor din 1881 (Elveția)¹⁾, o prevăd anume, rezultă la noi din principiile generale. De aceea, Curtea din București a decis, cu drept cuvânt, că, dacă, în regulă generală, părțile pot să micșoreze, prin convenția lor, întinderea garanției legale, aceasta nu are loc decât atunci când vânzătorul a ignorat viciile lucrului, nu însă și atunci când el le cunoștea și nu le-a dat pe față, pentru că, în asemenea caz, el este de rea credință²⁾.

A fortiori, deci, aceeaș soluție va fi admisă atunci când vânzătorul a întrebuițat manopere viclene spre a induce pe cumpărător în eroare asupra lucrului vândut, pentru că, în asemenea caz, consimțământul acestuia din urmă n'a fost liber (art. 960 C. civ.).

Iată deci că ajungem la concluzia la care, de altfel, ajunge și tribunalul bavarez, prin sentința de mai sus, că deși nici un text special nu există în codul francez, ca în codul german, în această privință, totuș soluția trebuie să fie aceeaș, atât în Franța, cât și la noi, în baza principiilor generale de drept.

D. ALEXANDRESCO

1) Iată, în adevăr, cum se exprimă art. 476 din codul german: «O convenție care distruge sau restrânge responsabilitatea vânzătorului și obligația sa de garanție, din cauza viciilor lucrului vândut, este nulă, dacă el a ascuns acest viciu prin dolul său, *ist nichtig, wenn der Verkäufer den Mangel arglistig verschweigt*». Vezi, asupra acestui text, Cosack, *Lehrbuch des deutschen bürgerlichen Rechts*, I, § 128, *in fine*, p. 438. Cpr. L. 37, Dig., *De dolo malo*, 4, 3. Mai vezi Windscheid, *Lehrbuch des Pandektenrechts*, II, § 393, p. 640, nota 2 (ed. Kipp din 1900), etc.

2) Vezi *Dreptul* din 1915, No. 44, p. 347.

BULETINUL PUBLICAȚIUNILOR JUDICIARE

Tribunalul Ilfov, secția II comercială
Ordonanța No. 7476. — 6 Octombrie 1915.

Noi, președintele,

Având în vedere cererea de față, prin care I. Benning & Co., cere publicarea și formele necesare pentru perderea unei cambii de 126 mărci și 10 phenigi, emisă de acceptantul I. A. Gartenberg;

Având în vedere că proprietatea acestei cambii a dovedit-o suplicanta, prin registrul său scadențar, în care se vede trecută și această cambie;

Având în vedere că, suplicanta ne-a declarat că această cambie a pierdut-o;

Văzând și dispozițiunile art. 355 cod. com.

Pentru aceste motive,

Noi, președintele tribunalului Ilfov, secția II comercială, Ordonăm că oricine posedă această cambie, emisă de acceptantul I. A. Gartenberg, din Iași, în ziua de 11 Noembrie 1914, cu scadența la 30 Aprilie 1915, în valoare de 126 mărci, 10 phenigi, în ordinul d-lui Carl Grüneberg, să o prezinte la grefa acestui tribunal, cel mai târziu în timp de 40 zile dela data publicării prezentei ordonanțe în *Monitorul oficial* și celelalte gazete, *Epoca* și *Dreptul*.

Inștiințând că, dela această dată, vorba cambie se va considera nulă și fără valoare, în mâinile oricărei persoane se va găsi.

Această ordonanță se va publica în *Monitorul oficial* și în gazetele *Dreptul* și *Epoca*.

p. Președinte, **A. RĂDULESCU**

Grefier, *Ionescu*

Ordonanța No. 4857.— 15 Octombrie 1915.

Având în vedere petiția înregistrată la No. 15136 din 1915, prin care se cere a se face formalitățile prevăzute de art. 355 c. com., în ce privește perderea de cambie;

Având în vedere că petiționarul Petru Petrescu, ne-a făcut dovada proprietății cambiei;

Având în vedere că această cambie este semnată de minorul Marius Tufaneanu, în valoare de lei 5.000, cu mențiunea de «bun și aprobat», iar în ce privește data emisiunii, a scadenței, a ordinului și a locului plății în alb;

Văzând și dispozițiunile art. 355 c. com.

Pentru aceste motive.

Noi, președintele tribunalului Ilfov, secția II comercială, Ordonăm ca oricine posedă o cambie în alb, semnată de minorul Marius Tufaneanu, cu mențiunea «bun și aprobat pentru suma de 5.000 lei», cu ordinul în alb, s'o prezinte acestui tribunal, în termen de 40 zile dela publicarea acestei ordonanțe, înștiințându-se că, în lipsă de înfățișare, ea se va declara nulă și fără tărie în mâinile oricărei persoane se va găsi.

Prezenta ordonanță se va publica în *Monitorul oficial*, în ziarele *Dreptul* și *Epoca*.

Președinte, **T. MAGHERU.**

Grefier, *V. Ionescu.*